

Bilag 2.

Kapitel 3 i betænkning om »Avrækning av häktningstid m. m.« afgivet den 4. juni 1971 af den nordiske strafferetskomité.

3. Överväganden.

3.1 Allmänna synpunkter

I samtliga nordiska länder finns regler om att den som är misstänkt för brott kan berövas friheten i samband med utredning om brottet och på vissa grunder hållas i fängsligt förvar i avvaktan på rättegång och dom. Frihetsberövande kan också ske efter domen i syfte att säkerställa verkställighet av denna. Sådant straffprocessuellt frihetsberövande förekommer huvudsakligen i två former. Dessa benämns i Finland och Sverige anhållande och häktning, i Danmark anholdelse och varetækt/fængsling samt i Norge pågribelse och fængsling. Anhållande (med detta uttryck avses i fortsättningen också anholdelse och pågribelse) beslutas i regel av polis- eller åklagarmyndighet, medan häktning (härmed avses i det följande även fængsling och fængsling) — med visst undantag i finsk rätt — kräver beslut av domstol. Som straffprocessuellt tvångsmedel i avbidan på lagakraftägande dom fungerar häktning.

Kommittén har undersökt i vad mån man i de nordiska länderna kan tillgodoräkna den brottslige den tid som han har varit anhöllen och/eller häktad i målet. Man har konstaterat att lagstiftningen i samtliga nordiska länder innehåller regler om sådant tillgodoräkande. Lagstiftningen är i viss utsträckning likartad men väsentliga olikheter föreligger, framför allt i fråga om den omfattning i vilken avräkning får ske. I detta avseende finns skillaktigheter beträffande både den regelmässighet med vilken avräkning kan göras och den tid som kan tillgodoräknas.

Inom Norden finns ett praktiskt betydelsefullt samarbete i fråga om straffvekställighet. Samarbetet bygger på enhetlig lagstiftning och innebär i princip att brottsmålsdom som har meddelats i ett nordiskt land kan verkställas i något av de andra. Det är uppenbart att olikheter i de nordiska länder-

nas regler om avräkning av häktningstid o. dyl. är till klar nackdel för detta samarbete. Kommittén finner det därför angeläget att skapa enhetliga regler för Norden i fråga om avräkning av tid för straffprocessuellt frihetsberövande.

Anhållande och häktning är processuella tvångsmedel som får tillgripas när det med skäl kan befaras att den som är misstänkt för brott skall avvika, försvåra brottsutredningen eller fortsätta sin brottsliga verksamhet. Sådant frihetsberövande är alltså till sitt syfte en processuell åtgärd och inte ett straff. Straffprocessuellt frihetsberövande har dock faktiskt sådan karaktär att den anhållne eller häktade upplever det som straff. Kommittén är därför enig om att likformiga nordiska avräkningsregler bör grundas på principen att tid i arrest eller häkte skall jämställas med frihetsstraff. Avräkningsreglerna bör vara så utformade att reaktionen mot brottet totalt sett inte blir strängare för den som har varit anhållen eller häktad än för den som har varit på fri fot.

Med utgångspunkt från denna principiella inställning tar kommittén i det följande upp olika frågor rörande avräkningsinstitutet. Därvid skiljer man mellan avräkning av tid för anhållande och/eller häktning som infaller före dom i första eller högre instans och avräkning av häktningstid som infaller efter dom som sedermera vinner laga kraft.

3.2 Avräkning av frihetsberövande före dom

3.2.1 Avräkning vid olika påföljder

Som tidigare nämnts innehåller strafflagstiftningen i samtliga nordiska länder regler om att straffprocessuellt frihetsberövande skall eller kan beaktas av domstol när påföljd ådöms. Reglerna förutsätter att domstol bestämmer straffet oberoende av tiden för frihetsberövande men samtidigt beslutar att